

Олена Пчелінцева

ІНТЕНСИВНИЙ КУРС ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ «ВЕЛИКІ МОВНІ МОДЕЛІ ДЛЯ ЛІНГВІСТІВ»

FRIEDRICH-SCHILLER-
UNIVERSITÄT
JENA

Інтенсивний онлайн курс з підвищення кваліфікації «Великі мовні моделі для лінгвістів» (Large Language Model) було організовано в Єнському університеті імені Фрідріха Шиллера в лютому-червні 2025 року (розробниця та викладач –

Natalia Cheilytko). Проєкт був спільно профінансований Німецькою службою академічних обмінів (нім. Deutsche Akademische Austauschdienst, DAAD), Федеральним міністерством освіти і наукових досліджень Німеччини (нім. Bundesministerium für Bildung und Forschung, BMBF), а також Єнським університетом (нім. Friedrich-Schiller-Universität Jena).

Щотижня ми зустрічались з фахівцем своєї справи, Наталією Чейлітко, яка щедро ділилась своїми знаннями про великі мовні моделі, терпляче роз'яснювала нам принципи роботи, допомагала створювати власні проєкти. Ми отримали уявлення про векторні моделі (Vector Space Model), моделі штучної нейронної мережі (Artificial Neural Network Model), методи машинного навчання (Model Transfer Learning), анотування за допомогою GPT, наявні на сьогодні українські великі мовні моделі та багато чого іншого. У доступній та зрозумілій формі ми засвоювали можливості використання цих нових для багатьох з нас інструментів у лексикографії, в семантиці, у перекладознавстві, у процесі викладання мовознавчих дисциплін. Учасники курсу з різних міст і країн змогли отримати та закріпити навички використання сучасних інформаційних технологій у власних дослідженнях та викладанні, а також уміння ставити та виконувати базові технічні завдання, користуватися сучасними програмами для прискорення та масштабування своїх наукових розвідок. До речі, з результатами двох наукових проєктів, виконаних у результаті цього навчання, можна ознайомитися у цьому номері журналу, що ви зараз читаете.

На старті у нашій команді було 14 студентів та 52 дослідники. Навчання мало практичний характер і передбачало в першу чергу власне дослідження й презентації його результатів після завершення курсу, що було обов'язковою умовою отримання сертифіката. 16 тижнів напруженої праці, перші несміливі, але наполегливі спроби роботи з інструментами штучного інтелекту, написання спеціалізованих запитів (prompt engineering), а для найбільш досвідчених – освоєння методів донавчання моделей (Fine-Tuning). До фінішу дісталися не всі☺. Але ті учасники Програми, які за результатами виконання

© Пчелінцева О., 2025

завдань і захисту власних проєктів успішно завершили курс, отримали сертифікати, що відповідають вимогам МОН України. А головне – отримали безцінний досвід і практичні навички!

[Rick Merritt. 2022. What Is a Transformer Model?](#)

Щира вдячність організаторам, спонсорам, колегам та особливо – нашій мудрій та терплячій наставниці та провіднику у світі сучасних технологій Наталії Чейлітко – за цю можливість професійного розвитку, за інтелектуальну щедрість, за цінні та надзвичайно потрібні знання!

Abstract

Pchelintseva Olena

INTENSIVE ADVANCED TRAINING COURSE «LARGE LANGUAGE MODEL FOR LINGUISTS»

The Friedrich Schiller University of Jena hosted an intensive advanced training course «Large Language Model for Linguists». The program was developed by Natalia Cheilytko, PhD (Germany – Ukraine). The project was co-funded by the DAAD, the Bundesministerium für Bildung und Forschung, and the University of Jena. The goal of the Program is to study the Large Language Model as the primary modern tool for language researchers.

Відомості про автора

Пчелінцева Олена, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови та загального мовознавства Черкаського державного технологічного університету, Черкаси (Україна), e-mail: o.pchelintseva@chdtu.edu.ua

Pchelintseva Olena, Doctor of Philological Sciences, professor, Head of the Ukrainian language and general linguistics Department, Cherkasy State Technological University, Cherkasy (Ukraine), e-mail: o.pchelintseva@chdtu.edu.ua